Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на правосъдието	**Нормативен акт:** Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИД на НПК)
○ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	◉ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: периода юли-декември 2025 г., т. 54 от РМС № 541 от 11 август 2025 г., включен в Плана за действие с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с РМС № 63 от 12 февруари 2025 г. (мярка № 201)
Лице за контакт: Кристина Лазарова, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“	**Телефон и ел. поща:** 02/ 9237 564 K_lazarova@justice.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1. Спешна необходимост от пълно и правилно транспониране и прилагане на:

- Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (Директива 2010/64/ЕС),

- Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство (Директива 2012/13/ЕС),

- Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 г. относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане (Директива 2013/48/ЕС),

- Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство (Директива (ЕС) 2016/343) и

- Директива (ЕС) 2016/800 Директива (ЕС) 2016/800 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство (Директива (ЕС) 2016/800).

Към настоящия момент спрямо Република България от страна на Европейската комисия са започнати и намиращи се в различни стадии производства за установяване на нарушения във връзка с посочените директива. С оглед на направените констатации на Комисията в рамките на тези

производства би могло да се очаква, че такова производство ще се развие и по отношение на Директива (ЕС) 2016/1919 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно правната помощ за заподозрени и обвиняеми в рамките на наказателното производство и за искани за предаване лица в рамките на производството по европейска заповед за арест (Директива (ЕС) 2016/1919), тъй като минималните правила, които се установяват във всички тях, са с „хоризонтален ефект“ и са взаимообвързани.

Паралелно с посочените производства от страна на Европейската комисия по транспонирането и прилагането на шестте директиви относно процесуалните права се доразвива и съдебната практика на Съда на Европейския съюз (СЕС) по дела, образувани по преюдициални запитвания от български съдилища (дело С-467/18, Районна прокуратура Лом, дело С-608/21, Полицейски орган при 02 РУ СДВР и С-209/22, Районна прокуратура Ловеч, териториално отделение Луковит). Общият извод от решенията на СЕС е, че България прилага някои от процесуалните права и гаранции за лица, които са „заподозрени“ в извършване на престъпление, но все още не са привлечени в качеството на обвиняем по смисъла на НПК, но само когато са задържани. Това според СЕС не е достатъчно, за да се преодолее пропуска на страната ни да разшири всички процесуални права и гаранции, залегнали в директивите на ЕС, спрямо всички лица, за които компетентните правоприлагащи органи имат данни или съмнения, че са взели участие в извършването на престъпление, по всяко време, независимо дали са задържани.

За правилното и пълно прилагане на директивите и изпълнение на съдебната практика на СЕС е необходимо националното законодателство да предвиди уведомяване относно процесуалните права, регламентирани в директивите, и предоставяне на процесуална възможност за тяхното ефективно упражняване от определена категория лица, а именно – лица, за които компетентните органи имат данни или съмнения, че са взели участие в извършването на престъпление, но все още не са събрани достатъчно доказателства за повдигане на обвинение съгласно НПК и поради тази причина срещу тях са предприети действия по разследване.

1.1. *Кратко описание на проблема и причините за неговото възникване:*

На 30 ноември 2009 г. Съветът на Европейския съюз прие Резолюция относно пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство („пътната карта“). По „пътната карта“ са приети следните шест директиви, наричани за краткост „директиви относно процесуалните права“:

- Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (Директива 2010/64/ЕС) - със срок за въвеждане в националното законодателство 27 октомври 2013 г.;

- Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство (Директива 2012/13/ЕС) - със срок за въвеждане в националното законодателство 2 юни 2014 г.;

- Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 г. относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане (Директива 2013/48/ЕС) - със срок за въвеждане в националното законодателство 27 ноември 2016 г.;

- Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват

на съдебния процес в наказателното производство (Директива (ЕС) 2016/343) - със срок за въвеждане в националното законодателство 1 април 2018 г.;

- Директива (ЕС) 2016/800 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство (Директива (ЕС) 2016/800) - със срок за въвеждане в националното законодателство 11 юни 2019 г.;

- Директива (ЕС) 2016/1919 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно правната помощ за заподозрени и обвиняеми в рамките на наказателното производство и за искани за предаване лица в рамките на производството по европейска заповед за арест (Директива (ЕС) 2016/1919) - със срок за въвеждане в националното законодателство 25 май 2019 г.

Една от основните цели, които си поставя Европейският съюз (ЕС), е да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. В светлината на постигането на тази цел и като част от усилията е приемането на съюзно равнище на програма от мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по наказателноправни въпроси. Приема се, че взаимното признаване „има за цел да укрепи сътрудничеството между държавите членки, но и да подобри защитата на индивидуалните права“.

В мотивите за приемането на директивите се посочва, че прилагането на принципа на взаимно признаване на решенията по наказателноправни въпроси предполага, че държавите членки имат взаимно доверие в наказателноправните си системи. Обхватът на взаимно признаване зависи в голяма степен от редица параметри, които включват механизми за защита на правата на заподозрените лица или на обвиняемите и общи минимални стандарти, необходими за улесняване на прилагането на принципа на взаимно признаване.

Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) и Хартата за основните права на Европейския съюз (Хартата) прогласяват основните права и свободи на гражданите, на които се основават съюзното и националните законодателства и чиито стандарти и гаранции са изведени в правните системи като норми от най-висш порядък. Директивите относно процесуалните права зачитат всички тези права и следва да бъдат транспонирани и прилагани в съответствие с тях.

В шестте директиви относно процесуалните права са въведени общите минимални правила в отделните области на действие, които следва да доведат до увеличаване на доверието в наказателноправните системи на всички държави членки, което от своя страна да повиши ефикасността на съдебното сътрудничество.

Изброените по-горе директиви са въведени в националното ни законодателство съответно в Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест (ЗЕЕЗА), Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР) и други нормативни актове.

Към настоящия момент спрямо Република България от страна на Европейската комисия са започнати и намиращи се в различни стадии производства за установяване на нарушения във връзка с Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343 и Директива (ЕС) 2016/800. С оглед направените констатации на Комисията в рамките на тези производства би могло да се очаква, че такова производство ще се развие и по отношение на Директива (ЕС) 2016/1919, тъй като минималните правила, които се установяват във всички тях, са с „хоризонтален ефект“ и са взаимообвързани.

Паралелно с посочените производства от страна на Европейската комисия по транспонирането и прилагането на шестте директиви относно процесуалните права се доразвива и съдебната практика на Съда на Европейския съюз (СЕС) по дела, образувани по преюдициални запитвания от български съдилища (дело С-467/18, Районна прокуратура Лом, дело С-608/21, Полицейски орган при 02 РУ СДВР и С-209/22, Районна прокуратура Ловеч, териториално отделение Луковит). От решенията по посочените дела на СЕС могат да се направят следните изводи:

- дело С-467/18 – Директива 2012/13 трябва да се тълкува в смисъл, че „лицата, заподозрени в извършването на престъпление, трябва да бъдат уведомени за правата им при първа възможност щом подозренията срещу тях дадат основание на компетентните органи, извън хипотезите на неотложност, да ограничат свободата им посредством мерки на принуда, и най-късно преди първия им разпит от полицията в рамките на производството“. Това решение подчертава необходимостта от уведомяване на лицата, които са заподозрени в извършването на престъпление, за техните права в съответствие с Директива 2012/13/ЕС.

- дело С-608/21 - СЕС констатира, че „по българското право достъпът до материалите по делото, предвиден в член 7 от Директива 2012/13, е гарантиран единствено на лицата, които имат статут на „обвиняеми“. Така арестуваното или задържано лице, което не е формално конституирано в това качество, не може да има достъп до документите по въпросното дело, с които компетентните органи разполагат.“ Същевременно, следва да се има предвид, че действия като прилагането на мярка на принуда спрямо дадено лице във връзка с разследване на престъпление могат да се считат за уведомяване на засегнатото лице, че е заподозряно в извършването на престъпление.

- дело С-209/22 – СЕС постановява, че Директива 2012/13/ЕС и Директива 2013/48/ЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че тези директиви се прилагат към ситуация, в която „спрямо лице, за което има данни, че държи забранени от закона вещества, е предприет личен обиск, както и изземване на тези вещества. Фактът, че националното право не познава понятието „заподозрян“ и че посоченото лице не е било официално уведомено, че има качеството на „обвиняем“, е без значение в това отношение“.

Общият извод от решенията на СЕС е, че България прилага някои от процесуалните права и гаранции за лица, които са „заподозрени“ в извършване на престъпление, но все още не са привлечени в качеството на обвиняем по смисъла на НПК, но само когато са задържани.

Минималните правила и стандарти, залегнали в директивите относно процесуалните права, имат за цел да гарантират правото на справедлив съдебен процес и незабавно зачитане на правото на защита от най-ранния етап на наказателното производство. Всички лица, които не са задържани, но за които компетентните правоприлагащи органи имат данни или съмнения, че са взели участие в извършването на престъпление, трябва да се ползват от правата и гаранциите, посочени в директивите, от момента, в който са уведомени за това, независимо дали чрез официално волеизявление или чрез директно предприемане на действие срещу тях.

Българското законодателство поставя информирането за правата, обхванати от директивите, и предоставянето на възможност за тяхното упражняване в зависимост от издаването на формален акт - постановление за привличане на обвиняем или от момента на задържането на лицето.

1.2. *Възможности за решаване на проблема в рамките на съществуващото законодателство:*

Необходими са законодателни изменения за решаване на констатирания в т. 1 проблем за решаване. Идентифицираният проблем не е възможно да бъде решен в рамките на съществуващото

законодателство, чрез промяна на организацията на работа, с институционални мерки, а единствено чрез законодателни изменения и допълнения.

1.3. *Причини действащата нормативна рамка да не позволява решаване на проблема:*

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема. Правилното и пълно прилагане на европейски актове може да се постигне единствено със законодателни промени.

1.4. *Задължения, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или от правото на Европейския съюз:*

- Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (Директива 2010/64/ЕС) - със срок за въвеждане в националното законодателство 27 октомври 2013 г.;

- Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство (Директива 2012/13/ЕС) - със срок за въвеждане в националното законодателство 2 юни 2014 г.;

- Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 г. относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане (Директива 2013/48/ЕС) - със срок за въвеждане в националното законодателство 27 ноември 2016 г.;

- Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство (Директива (ЕС) 2016/343) - със срок за въвеждане в националното законодателство 1 април 2018 г.;

- Директива (ЕС) 2016/800 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство (Директива (ЕС) 2016/800) - със срок за въвеждане в националното законодателство 11 юни 2019 г.;

- Директива (ЕС) 2016/1919 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно правната помощ за заподозрени и обвиняеми в рамките на наказателното производство и за искани за предаване лица в рамките на производството по европейска заповед за арест (Директива (ЕС) 2016/1919) - със срок за въвеждане в националното законодателство 25 май 2019 г.

- Рамково решение 2005/214/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 година относно прилагането на принципа за взаимно признаване на финансови санкции.

1.5. *Последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политики:*

Не са извършвани последващи оценки на въздействието на нормативния акт.

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

2. Цели:

Цел 1: Пълно и правилно транспониране и прилагане на Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343, Директива (ЕС) 2016/800 и Директива (ЕС) 2016/1919 и на съдебната практика на СЕС.

Цел 2: Избягване на налагането на финансови санкции за нарушаване на правото на ЕС, както и потенциалните бъдещи осъдителни решения на СЕС и Европейския съд по правата на човека.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

- Министерският съвет;
- Министерството на правосъдието;
- Органите на съдебната власт – съдии, прокурори, следователи;
- Министерството на вътрешните работи;
- Държавна агенция „Национална сигурност“;
- Агенция „Митници“;
- Служба „Военна полиция“;
- Пострадалите лица по смисъла на чл. 74 от НПК;
- Обвиняеми и подсъдими лица;
- Адвокатите, предоставящи защита по наказателни дела;
- Задържаните лица по Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, Закона за митниците и Закона за военната полиция;
- Гражданите.

С оглед на спецификата на регулираните с проекта на нормативен акт обществени отношения в областта на наказателният процес не е възможно да се посочи точен брой на потенциалните заинтересовани страни.

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: Спешна необходимост от пълно и правилно транспониране и прилагане на Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343, Директива (ЕС) 2016/800 и Директива (ЕС) 2016/1919 и на съдебната практика на СЕС.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Не се извършват нормативни промени, нито се предприемат други мерки.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

- Не се осигурява пълно и правилно транспониране и прилагане на Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343, Директива (ЕС) 2016/800 и Директива (ЕС) 2016/1919 и на съдебната практика на СЕС.
- Възможност за налагането на финансови санкции за нарушаване правото на ЕС, както и потенциалните бъдещи осъдителни решения на СЕС и Европейския съд по правата на човека.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Няма.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Законопроектът не регулира обществени отношения, свързани с дейността на МСП.

Административна тежест:

Не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс“:

Описание:

- Промени в Наказателно-процесуалния кодекс

✓ въвеждане на задължение за компетентните правоприлагащи органи за уведомяване относно процесуалните права, регламентирани в директивите, и предоставяне на процесуална възможност за тяхното упражняване, на лица, за които компетентните органи имат данни или съмнения, че са взели участие в извършването на престъпление, но все още не са събрани достатъчно доказателства за повдигане на обвинение съгласно НПК, и спрямо които са предприети действия по разследване. Правата, за които се информират лицата, са:

1. правото на адвокат;
2. правото на правна помощ и условията за нейното получаване по реда на Закона за правната помощ;
3. престъплението, за извършването на което се проверява евентуалното участие на лицето;
4. правото на устен и писмен превод, в случай че лицето не владее български език;
5. правото да запази мълчание;
6. правата по чл. 385а, т. 1, 2, предл. 2 и т. 5 от НПК в случаите, когато лицето е непълнолетно;

✓ подробна регламентация за реда и условията, по които процесуалните права се разясняват и упражняват. При изготвяне на промените в отделните процесуални действия са отчетени спецификите в реда и методиката на провеждането им. Също така, максимално детайлно и точно е посочено лицето, което се информира за правата и на което се осигурява упражняването им. В синхрон с изискванията на директивите са посочени и обстоятелствата, при наличието на които упражняването на правото на достъп до адвокат може да не се осигури от страна на компетентните органи. В изпълнение на изискванията на директивите, информацията относно правата се предоставя на лицето на разбираем език и по разбираем начин, като се отчитат специфичните му потребности. Поставят се и задължителни изисквания за протоколиране на извършените действия по разясняване и упражняване на правата на лицето. Въвежда се задължение за посочване на мотиви, въз основа на които не е осигурено от страна на компетентния орган упражняването на правото на достъп до адвокат. Това е продиктувано от необходимостта законосъобразността на това решение на компетентния орган да бъде проверено чрез последващия съдебен контрол в следващите фази на процеса;

✓ По отношение на случаите, при които свидетел започне в хода на разпита да се самоуличава в извършване на престъпление, се предвижда компетентният орган да прекрати разпита и да уведоми лицето за правата му и да осигури ефективното им упражняване. Подобен е подходът и при очната ставка, като процесуално действие, сходно по същност с разпита на свидетел;

✓ допълване на правата на обвиняемия в чл. 55 от НПК с правото му да бъде информиран за мерките за неотклонение, които могат да бъдат взети спрямо него, продължителността на задържането от прокурор, на задържането под стража и на домашния арест, както и за правото му на

обжалване на задържането и за реда и условията за изменението му, както и с правото му да бъде уведомен за последиците от неявяването му без уважителни причини пред съответния орган на досъдебното производство или пред съда, и възможността съгласно чл. 206 от НПК и чл. 269, ал. 3 от НПК досъдебното производство да се проведе или съдът да разгледа делото в негово отсъствие;

✓ прецизиране на терминологията с оглед последните приети изменения и допълнения на чл. 53 от Наказателния кодекс (ДВ, бр. 61 от 2025 г.);

✓ отмяна като несъвместима с правота на ЕС националната правна уредба по чл. 423, ал. 3 от НПК.

- Промени в Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, Закона за митниците, Закона за военната полиция и Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест

✓ прецизиране на действащата уредба относно правата на задържаните лица, като се регламентират по аналогия с тези на обвиняемия по НПК;

✓ по-детайлно се уреждат правата на непълнолетните задържани лица, тъй като към момента действащата уредба е непълна. В допълнение на съществуващите права се предлагат – правото на писмен превод; правото на лицето да запази мълчание; правото му на достъп до материалите, които са свързани със задържането и са от съществено значение за ефективно упражняване на правото на обжалване; правото му да бъде информиран за продължителността на задържането. За задържаните непълнолетни се регламентира: 1. правото им на медицински преглед за оценка на общото им физическо и психическо състояние, който е неинвазивен, както и на допълнителен такъв; 2. правото им родител, попечител или друго лице, което по закон полага грижи за тях, да получи пълна информация за правата им; 3. правото им да бъдат придружавани от родител, попечител или друго лице, което по закон полага грижи за тях при извършването на действия по разследването и други процесуални действия в наказателно производство, които се провеждат с участието им; 4. правото им на защита на правото на личен и семеен живот и 5. правото им на специално отношение по време на задържането като се преценява според възрастта и индивидуалната ситуация на непълнолетния;

✓ предвиждат се и възможните хипотези, при които се допуска временно ограничаване на правото за осъществяване на връзка с посочено от задържания лице или правото му на достъп до материалите, които са свързани със задържането. В тези случаи решението на компетентния орган, който е задържал лицето и ограничил упражняването на съответното право, следва да се мотивира в заповедта за задържане. По този начин ще бъде изпълнено изискването на директивите спазването на тези права да бъде проверено в рамките на последващ съдебен контрол;

✓ предлага се образецът на декларация за правата на задържания да се утвърждава от съответния ръководител на ведомство;

✓ допълване на декларацията за правата на задържаните на основание Европейска заповед за задържане.

3.3. Промени в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди

✓ предлага се създаване на чл. 2г относно публично изявление чрез което се нарушава презумпцията за невиновност като се регламентира субектът на нарушението да е „длъжностно лице“, което е най-подходящо за целите на предложението и изпълнява в най-пълна степен изискването на съображение 17 от Директива (ЕС) 2016/343;

✓ предвижда се иск за такова нарушение да може да бъде предявяван както след приключване на наказателното производство, така и по време на провеждането му, тъй като нарушението на презумпцията за невиновност може да бъде осъществено по всяко време преди произнасяне на окончателната присъда, включително и при осъдителна такава, и не е необходимо изчакване на приключването на процеса.

3.4. Промени в Закона за признаване, изпълнение и изпращане на актове за конфискация или отнемане и решения за налагане на финансови санкции

✓ предлага се изменение на ал. 2 в чл. 38 от ЗПИИАКОРНФС, която предвижда задължение за българските компетентни органи да уведомяват на годишна база Министерството на правосъдието за броя на актовете:

- с които се признава и изпраща решение за налагане на финансови санкции;
- с които се отказва признаване на решение за налагане на финансови санкции;
- по цялостно или частично непривеждане в изпълнение на решение.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант ще се:

- осигури пълно и правилно транспониране и прилагане на Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343, Директива (ЕС) 2016/800 и Директива (ЕС) 2016/1919 и на съдебната практика на СЕС;
- избегне налагането на финансови санкции за нарушаване правото на ЕС, както и потенциалните бъдещи осъдителни решения на СЕС и Европейския съд по правата на човека;
- предвиди уведомяване относно процесуалните права, регламентирани в директивите и предоставяне на процесуална възможност за тяхното ефективно упражняване от определена категория лица, а именно – лица, за които компетентните органи имат данни или съмнения, че са взели участие в извършването на престъпление, но все още не са събрани достатъчно доказателства за повдигане на обвинение съгласно НПК и поради тази причина срещу тях са предприети действия по разследване като по този начин ще се гарантират правото на справедлив съдебен процес и незабавно зачитане на правото на защита от най-ранния етап на наказателното производство.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се предвиждат негативни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Няма.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не се предвижда въздействие върху малките и средни предприятия.

Административна тежест:

Проектът не регулира предоставянето на административни услуги и не въвежда нови задължения за физическите и юридическите лица и в този смисъл няма отношение към административната тежест за физическите и юридическите лица.

Вариант 3 „Ненормативна намеса“:

Описание:

Не е възможно предприемането на организационни мерки. Необходимо е уреждането на проблема с нормативен акт.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

За този вариант са присъщи всички негативни въздействия на Вариант 1.

Дефинираният в т. 1 проблем не може да бъде разрешен чрез организационни мерки

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Проектът не регулира предоставянето на административни услуги и не въвежда нови задължения за физическите и юридическите лица и в този смисъл няма отношение към административната тежест за физическите и юридическите лица.

Административна тежест:

При този вариант не се очаква намаляване на административната тежест за физическите и юридическите лица.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант „Без действие“	**Вариант 2 „Изменение и допълнение на НПК**	**Вариант 3 „Ненормативна намеса“**
Ефективност	**Цел 1:** Пълно и правилно транспониране и прилагане на Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343, Директива (ЕС)	**ниска**	**висока**	**ниска**

		2016/800 и Директива (ЕС) 2016/1919 и на съдебната практика на СЕС. **Цел 2:** Избягване на налагането на финансови санкции за нарушаване на правото на ЕС, както и потенциалните бъдещи осъдителни решения на СЕС и Европейския съд по правата на човека				
	Ефикасност	**Цел 1:** Пълно и правилно транспониране и прилагане на Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343, Директива (ЕС) 2016/800 и Директива (ЕС) 2016/1919 и на съдебната практика на СЕС. **Цел 2:** Избягване на налагането на финансови санкции за нарушаване на правото на ЕС, както и потенциалните бъдещи осъдителни решения на СЕС и Европейския съд по правата на човека.	**ниска**	**висока**	**ниска**	

Съгласуваност	**Цел 1:** Пълно и правилно транспониране и прилагане на Директива 2010/64/ЕС, Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС, Директива (ЕС) 2016/343, Директива (ЕС) 2016/800 и Директива (ЕС) 2016/1919 и на съдебната практика на СЕС. **Цел 2:** Избягване на налагането на финансови санкции за нарушаване на правото на ЕС, както и потенциалните бъдещи осъдителни решения на СЕС и Европейския съд по правата на човека.	**ниска**	**висока**	**ниска**

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 Нормативна намеса: „Изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс“.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

……..……

◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

……..……

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Няма.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

……..

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Законопроектът ще бъде публикуван за провеждане на обществени консултации за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

◉ Да

○ Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

1. Наказателно-процесуален кодекс

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. https://lex.bg/laws/ldoc/2135512224

2. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32012L0013

3. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0048;

4. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj/eng;

5. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0800;

6. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32016L1919;

7. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX%3A32010L0064;

8. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=celex:32005F0214

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

17.10.2025 г.

X

д-р Любомир Талев
Директор на дирекция СЗ
Signed by: Lyubomir Nikolaev Talev